Адам Міцкевич

Рибка

Перекладач: М.Рильський

Джерело: З книги: Міцкевич Адам. Вибране: Поетичні твори.— К.: "Веселка", 1984

Балада

(Скорочено)

Гаєм від панського дому
Дівчина йде, поспішає,
Сльози на личку сумному,
Вітер їй косами грає.

Там, де ріка через луки
В озеро ллється шумливо,
Білі лама вона руки
І промовляє тужливо:

"Сестри-русалки, несила
Далі терпіти страждання!
Той, кого вірно любила,
Зрадив дівоче кохання.

Пан, що поклявся зо мною
Стати до чесного шлюбу,
Нині вінчаться з княжною
Піде, Катрусі на згубу.

Що ж! Хай живуть, веселяться,
Любить нехай він дружину,-

Тільки хай з мене знущаться
В цю не приходить долину.

В світі не жалко нічого,
Зараз до вас я прилину!
Ах, та на кого ж, на кого
Бідну лишаю дитину?"

Гірко нещасна ридає,
Очі руками закрила,
З берега в річку стрибає —
Тільки вода закипіла.

Ясними сяє вогнями
Панська садиба велика.
Гості спішать за гостями,
Вигуки, танці, музика.

Але крізь гомін той лине
Жалібний голос дитячий,
Вірний слуга до ліщини
Йде з немовлятком, що плаче.

Бистрою йде він ходою.
В'ється затока зелена,
Вкрито рясною лозою
Річки широкі рамена.

Став він між віття густого,
Плаче, гукаючи в скрусі:
"Хто ж нагодує малого?
Де ти, ой, де ти, Катрусю?"

Враз серед темного зілля
Чиста вода замутилась,
Заколихалася хвиля,
Рибка над нею з'явилась.

Боки їй золотом грають,
В'ються червоні пір'їнки,
Срібну голівку скрашають
Очі — дрібні намистинки.

Раптом з-під срібної плівки
Блиснула оком людина:
В'ється коса круг голівки,
Шийка росте лебедина.

Перса — мов чисті лілеї,
Личко — мов квітка рожева,
Риб'ячий хвіст лиш у неї...
Плине вона під дерева.

Ніжно дитя пригортає,
Тулить до лона швиденько.
"Люлі,— співа-промовляє,-
Люленьки-люлі, маленьке!"

Змовкла, не плаче дитина —
Спати вона її вклала.
Лиш проминула хвилина —
Дівчина рибкою стала,

Вкрилася знову лускою,
В пір'я червоне прибралась.
Хлюп! — і лише над водою
Срібні жмурки загойдались.

І відтоді, як смеркає,
Як починає світати,
Мати з ріки випливає
Сина свого годувати.

Вечора тільки одного
Трапились дивні відміни:
Плине русалка — нікого!
Ані слуги, ні дитини!

Треба їм тою порою
Трохи заждати у лісі:
Саме-бо пан із жоною
Вийшли над річку пройтися.

Скоро вже зробиться темно...
Вірний слуга дожидає,
Та дожидає даремно:
З річки ніхто не вертає.

Дивиться він з-під долоні:
Сонце заходить рум'яне,
Маєва гаснуть червоні,
Сірі надходять тумани.

Ніч опустилась над долом.
Зорями небо квітує.
Йде він до річки прокволом,
Оком здалека пильнує.

Що ж то за диво, на бога!
Чи не пекельна то сила?
Голий пісок — більш нічого
В лісі, де річка шуміла.

Бачить слуга — у тумані
Панські розкидано шати,
Тільки ж ні пана, ні пані
Ані сліда не видати.

Лиш піднеслася з долини
Скеля будови чудної,-
Зовсім немов дві людини
Стали й завмерли обоє.

Вірний слуга сам не знає,
Що йому думать-гадати.
Часу чимало минає,
Врешті здолав проказати:

"Катре, Катрусю!.." — Те слово
Чуйно луна підхопила.
"Катре, Катрусю!.." — І знову
Тиша німа, як могила.

Став він під скелею тою,
Піт із чола витирає,
Далі кивнув головою,
Начеб сказав: "А, вже знаю!"

Взяв немовлятко на руки,
Сміхом страшним засміявся —
І до села через луки
Із молитвами подався.

1820-1821